CẦU TRÚC DỮ LIỆU VÀ GIẢI THUẬT Cây nhị phân

Nội dung

- 1. Giới thiệu cây nhị phân
- 2. Biểu diễn cây nhị phân
- 3. Các thao tác trên cây nhị phân
- 4. Ứng dụng của cây nhị phân
- 5. Cây nhị phân tìm kiếm
- 6. Cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Định nghĩa

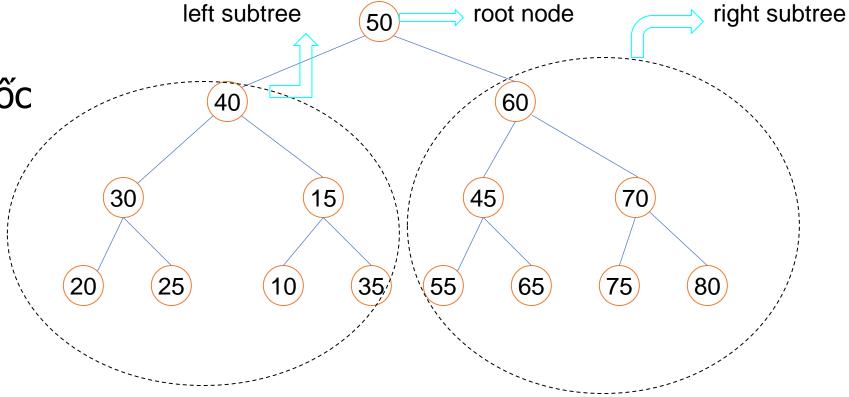
Tập hợp hữu hạn các node có cùng kiểu dữ liệu (có thể là tập Ø) được

phân thành 3 tập con:

Một node gọi là node gốc

Cây con bên trái

Cây con bên phải

Một số khái niệm

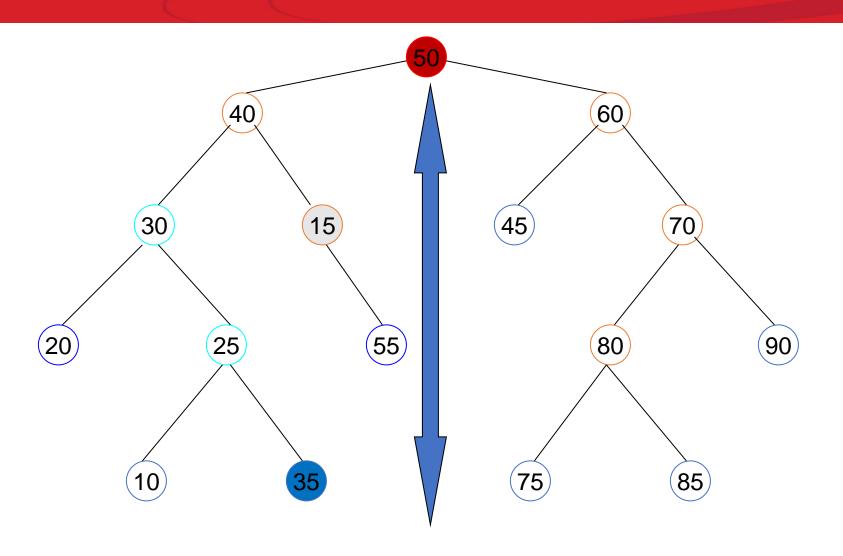
- Node gốc (Root) là node đầu tiên định hình cây.
- Node cha (Father): node A là node cha của node B nếu B hoặc là node con bên trái của node A (left son) hoặc B là node con bên phải của node B (right son).
- Node lá (Leaf): node không có node con trái, không có node con phải.
- Node trung gian (Internal Node): node hoặc có node con trái, hoặc có node con phải, hoặc cả hai hoặc cả hai.
- Node trước (Ancestor): node A gọi là node trước của node B nếu cây con node gốc là A chứa node B.

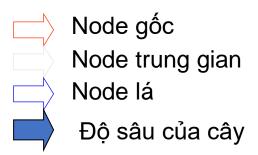

Một số khái niệm

- Node sau trái (left descendent): node B là node sau bên trái của node A nếu cây con bên trái của node A chứa node B.
- Node sau phải (right descendent): node B là node sau bên phải của node A nếu cây con bên phải của node A chứa node B.
- Node anh em (brother): A và B là anh em nếu cả A và B là node con trái và node con phải của cùng một node cha.
- Bậc của node (degree of node): Số cây con tối đa của node.
- Mức của node (level of node): mức node gốc có bậc là 1, mức của các node khác trên cây bằng mức của node cha cộng thêm 1.
- Chiều sâu của cây (depth of tree): mức lớn nhất của node lá trong cây.

Các loại cây nhị phân

Cây lệch trái: Cây chỉ có node con bên trái.

Cây lệch phải: Cây chỉ có node con bên phải.

Cây nhị phân đúng (strickly binary tree): Node gốc và tất cả các node trung gian có đúng hai node con.

Cây nhị phân đầy (complete binary tree): Cây nhị phân đúng và tất cả node lá đều có mức là d.

Cây nhị phân gần đầy (almost complete binary tree): Tất cả node con có mức không nhỏ hơn d-1 đều có hai node con. Các node ở mức d đầy từ trái qua phải.

Cây nhị phân hoàn toàn cân bằng: Số node thuộc nhánh con trái và số node thuộc nhánh con phải tại mỗi node chênh lệch nhau không quá 1.

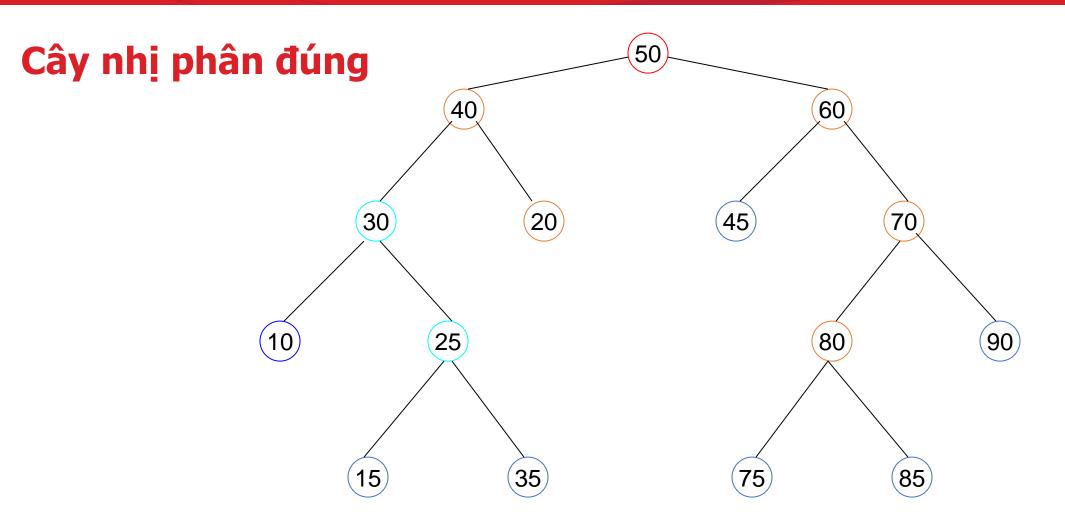

Các loại cây nhị phân

Cây nhị phân tìm kiếm. Cây nhị phân thỏa mãn điều kiện:

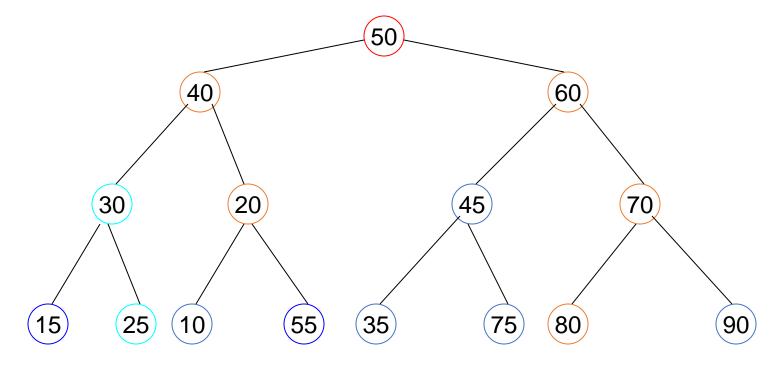
- 1. Hoặc là rỗng hoặc có một node gốc.
- 2. Mỗi node gốc có tối đa hai cây con. Nội dung node gốc lớn hơn nội dung node con bên trái và nhỏ hơn nội dung node con bên phải.
- 3. Hai cây con bên trái và bên phải cũng hình thành nên hai cây tìm kiếm.
- Cây nhị phân tìm kiếm cân bằng: Chiều sâu cây con trái và chiều sâu cây con phải chênh lệch nhau không quá 1.

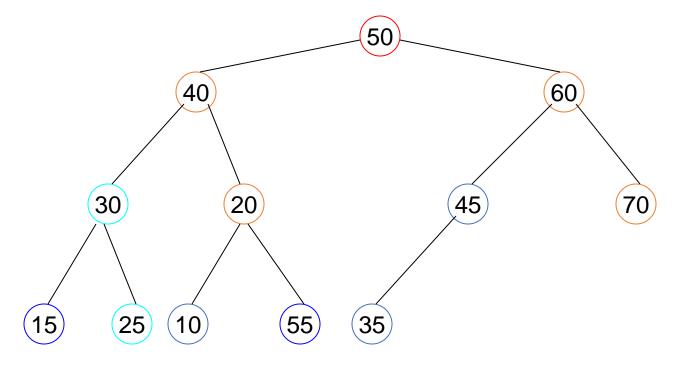

Cây nhị phân đây

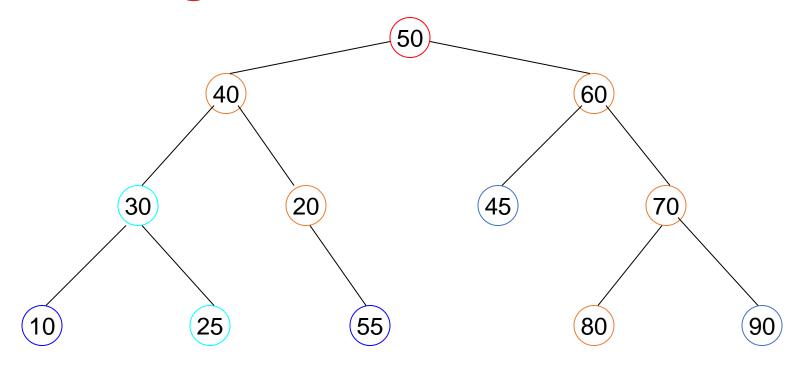

Cây nhị phân gần đầy

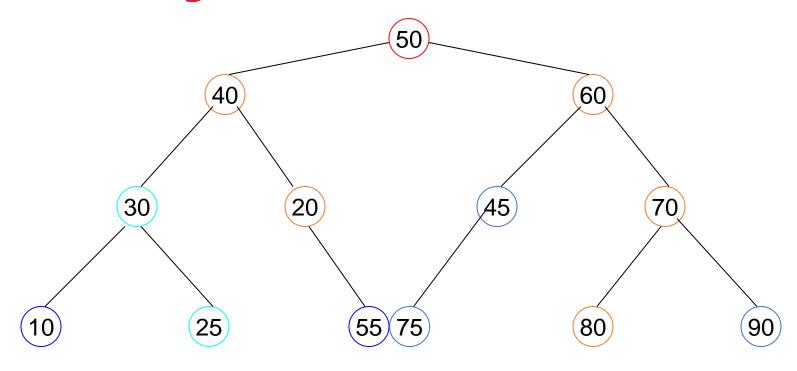

Cây nhị phân cân bằng

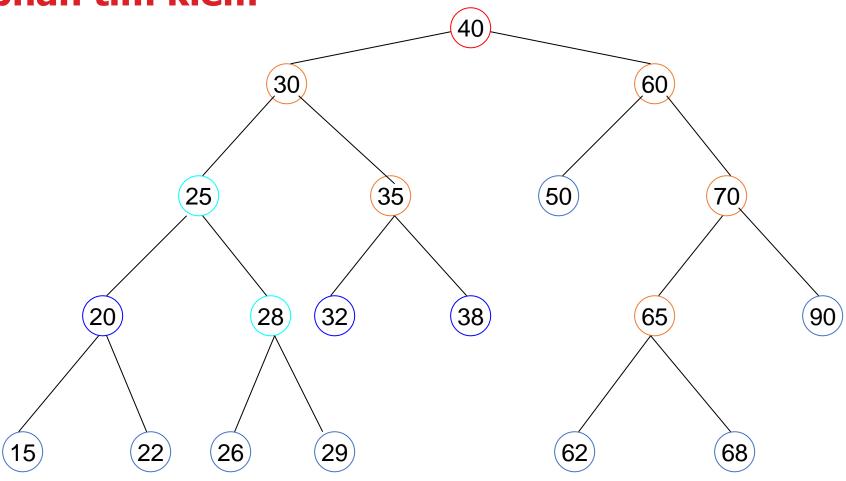

Cây nhị phân cân bằng hoàn toàn

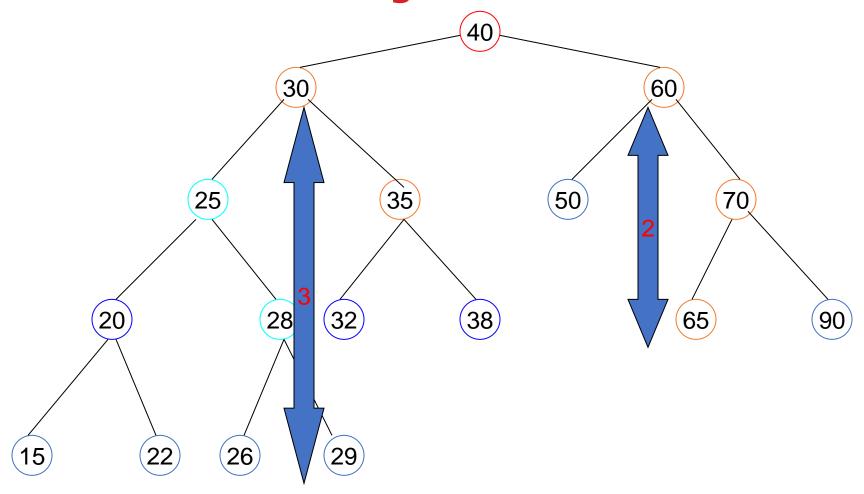

Cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

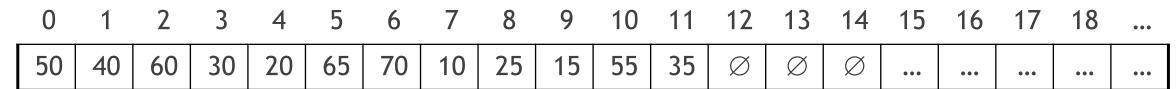
Biểu diễn cây nhị phân

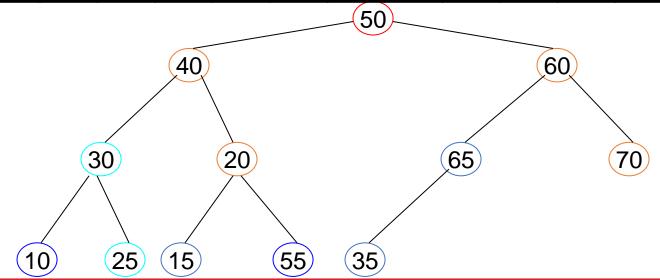

Biểu diễn liên tục sử dụng mảng

Node gốc: Lưu trữ ở vị trí 0.

Nếu node cha lưu trữ ở vị trí p thì node con bên trái của nó được lưu trữ ở vị trí 2p+1, node con phải được lưu trữ ở vị trí 2p+2.

Biểu diễn cây nhị phân

Biểu diễn rời rạc sử dụng danh sách liên kết

```
typedef struct node {
        Item infor;
        struct node *left;
                                                              left
                                                                    50
                                                                         right
        struct node *right;
                                                 40
                                                      right
                                                                                   left
                                           left
                                                                                         60
                                                                                              right
} *Tree;
                                    30
                                                   left
                                                          20
                                                                         Null
                                                                                65
                                                                                     Null
                              Null
                                         Null
                                                              right
                                                                                              Null
                                                                                                         Null
                                                                 Null
                                                                       15
                                           Null
                                                       Null
                                                                            Null
```


- 1. Tạo node gốc cho cây.
- 2. Thêm vào node lá bên trái node p.
- 3. Thêm vào node lá bên phải node p.
- 4. Loại bỏ node lá bên trái node p.
- 5. Loại bỏ node lá bên phải node p.
- 6. Loại bỏ cả cây.
- 7. Tìm kiếm node trên cây.
- 8. Duyệt cây theo thứ tự trước.
- 9. Duyệt cây theo thứ tự giữa.
- 10. Duyệt cây theo thứ tự sau.


```
Khởi tạo cây nhị phân: Tạo lập một cây nhị phân ở trạng thái rông.
void Init(Tree *T){
     *T=NULL; //Đưa cây T về trạng thái rỗng
Cấp phát miền nhớ cho một node:
Tree GetNode(){
     Tree p;//Khai báo một node kiểu Tree
     p=new node; //Cấp phát miền nhớ cho node
     return (p); //Trả lai node được cấp phát
```



```
Giải phóng một node p cho cây T
void FreeNode(Tree p){
     delete (p); //giải phóng node p
Kiểm tra tính rỗng của cây T:
int isEmpty(Tree *T){
     if(*T==NULL) //néu T rồng
           return 1; //trả lại giá trị đúng
     return 0; //trả lai giá tri sai
```


Tạo một node cho cây T

```
Tree MakeNode( Item x){ //x là giá trị node cần bổ sung vào cây
Tree p; //Khai báo một node kiểu Tree
p = GetNode();//cấp phát miền nhớ cho p
p->infor = x; //thiết lập thành phần thông tin cho node
p->left=NULL; //tạo liên kết trái cho node
p->right=NULL; //Tạo liên kết phải cho node
return (p); //trả lại node được tạo ra
}
```


Tìm node p có nội dung là x trên cây

```
Tree Search(Tree T, Item x) {
     Tree p;
     if(T==NULL) //Nếu T rỗng
           return NULL; //trả lại giá trị NULL
     if(T->infor==x)// Nếu node gốc là node cần tìm
           return T; //trả lai node gốc
     p = Search(T->left, x); //Tim ở nhánh cây con trái
     if (p ==NULL) // nếu không thấy p ở nhánh cây con bên trái
           p = Search(T->right,x); // tìm p ở nhánh cây con phải
     return p;
```


Tạo node gốc cho cây

```
Tree MakeRoot(Tree T, Item x){
    if(T==NULL) {
        T = MakeNode(x);
    }
    return T;
}
```


Tạo node lá bên trái node có nội dung là x

```
void Add-Left(Tree T, Item x, Item y ) {
        Tree p, q;
        p = Search (T, x); //tim node có nội dung là x trên cây
       if (p==NULL ) { //nếu node có nội dung x không có trên cây
                <thông báo node cha x không có thực>;
                return; //không thể thêm được node lá trái
       } else if ( (p -> left) !=NULL )) //nếu p đã có nhánh cây con bên trái
                <thông báo node cha x có nhánh cây con trái>;
                return; // không thêm được node lá trái
        else {
                q = MakeNode(y); // tạo node lá trái của p là q.
                p -> left =q; //Node lá bên trái của p là q
```


Tạo node lá bên phải node có nội dung là x

```
void Add-Right(Tree T, Item x, Item y ) {
        Tree p, q;
        p = Search (T, x); //tim node có nội dung là x trên cây
       if (p==NULL ) { //nếu node có nội dung x không có trên cây
                <thông báo node cha x không có thực>;
                return; //không thể thêm node lá phải
       else if ( (p -> right != NULL ) //nếu p đã có nhánh cây con bên phải
                <thông báo node cha x có nhánh cây con phải>;
                return; // không thêm được node lá phải
        else {
               q = MakeNode(y); // tạo node lá phải của p là q.
               p -> right =q; //Node lá bên phải của p là q
```


Loại bỏ node lá bên trái node có nội dung là x

```
void Remove-Left(Tree T, int x ) {
        Tree p, q;
        p = Search (T, x); //tim node có nội dung là x trên cây
        if (p==NULL ) { //nếu node có nội dung x không có trên cây
                <thông báo node cha x không có thực>;
                return; //không thể loại bỏ được node lá trái
        } else if ( (p -> left)->right !=NULL || (p -> left)->left !=NULL ) //néu p có nhánh cây con bên
trái
                <thông báo node cha x có nhánh cây con trái>;
                return; // không thêm loai bỏ được cây con trái
        else {
                q = p \rightarrow left; // node lá trái là q.
                p -> left =NULL; //ngắt liên kết cho node p
                delete(q); //Loai bo node lá trái q
```

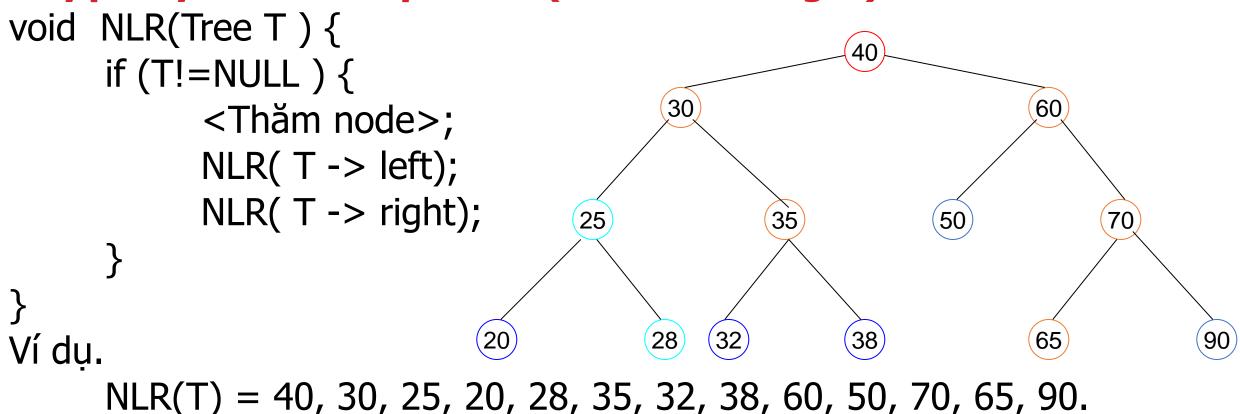

Loại bỏ node lá bên phải node có nội dung là x

```
void Remove-Right(Tree T, int x ) {
       Tree p, q;
        p = Search (T, x); //tim node có nội dung là x trên cây
       if (p==NULL ) { //nếu node có nội dung x không có trên cây
                <thông báo node cha x không có thực>;
                return; //không thể loại bỏ được node lá phải
       } //nếu p có nhánh cây con bên phải
       else if ( (p -> right)->right !=NULL || (p -> right)->left !=NULL ) )
                <thông báo node cha x có nhánh cây con phải>;
                return; // không thêm loại bỏ được cây con trái
       else {
               q = p ->right; // node lá phải là q.
                p -> right =NULL; //ngắt liên kết cho node p
               delete(q); //Loại bỏ node lá phải q
```

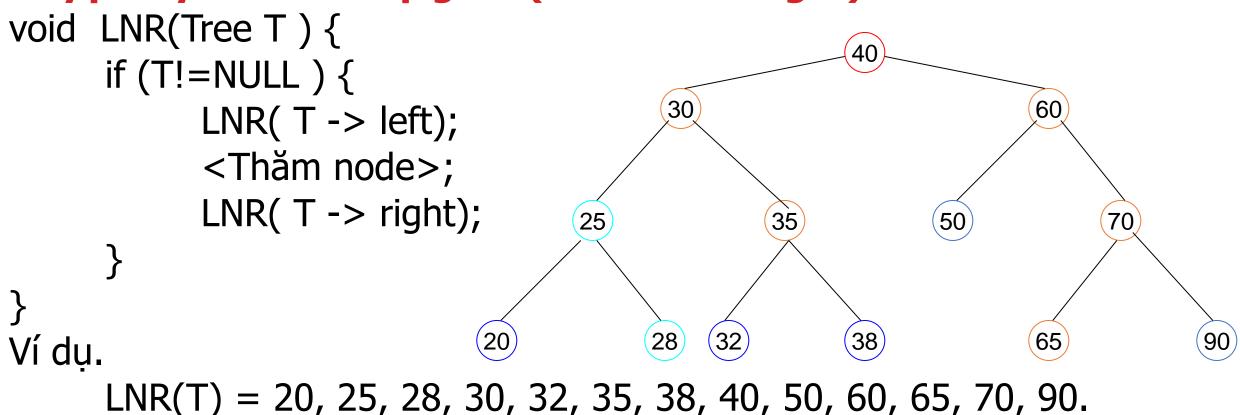

Duyệt cây theo thứ tự trước (Node-Left-Right)

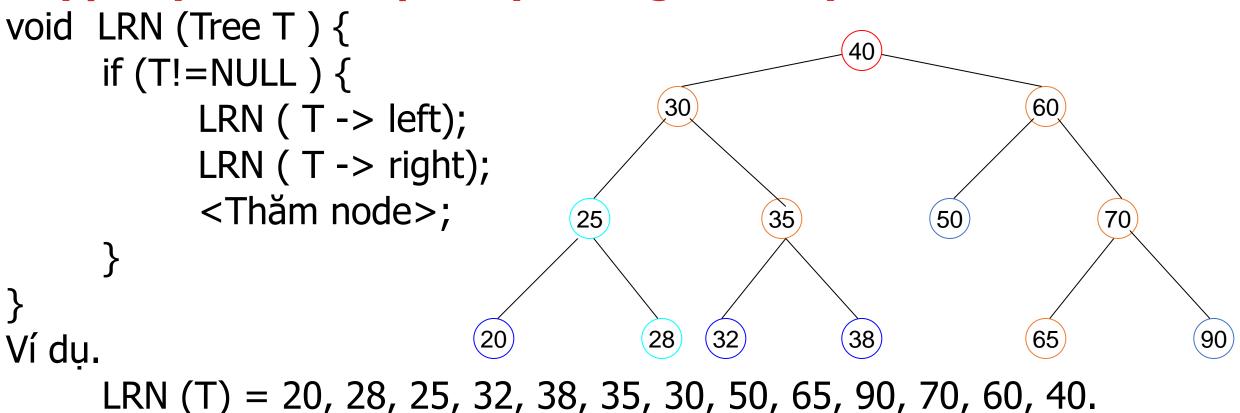

Duyệt cây theo thứ tự giữa (Left-Node-Right)

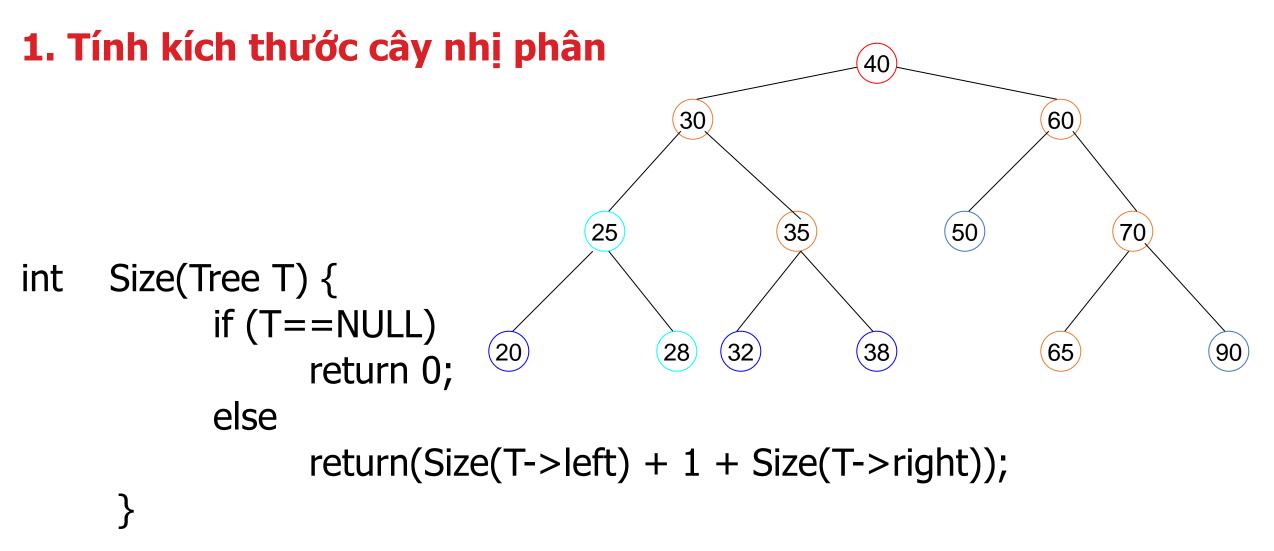

Duyệt cây theo thứ tự sau (Left-Right-Node)

2. Xác định 2 cây nhị phân giống nhau hay không

```
int identicalTrees(Tree T1, Tree T2) {
     if (T1==NULL && T2==NULL) //nếu cả hai cây T1 và T2 đều rỗng
           return 1; //ro ràng chúng giống nhau
     if (T1!=NULL && T2!=NULL){ //nếu cả hai cây khác rỗng
           return (T1->data == T2->data &&
                   identicalTrees(T1->left, T2->left) &&
                   identicalTrees(T1->right, T2->right));
     return 0; //môt trong hai cây khác rỗng
```


3. Tìm độ cao của cây nhị phân

```
int maxDepth(Tree *T) {
      if (T==NULL)
             return -1;
      else {
             int IDepth = maxDepth(T->left);//Tim độ cao của cây con trái
             int rDepth = maxDepth(T->right); //Tim đô cao của cây con phải
             if (IDepth > rDepth)
                          return(IDepth + 1);
             else
                   return(rDepth + 1);
```

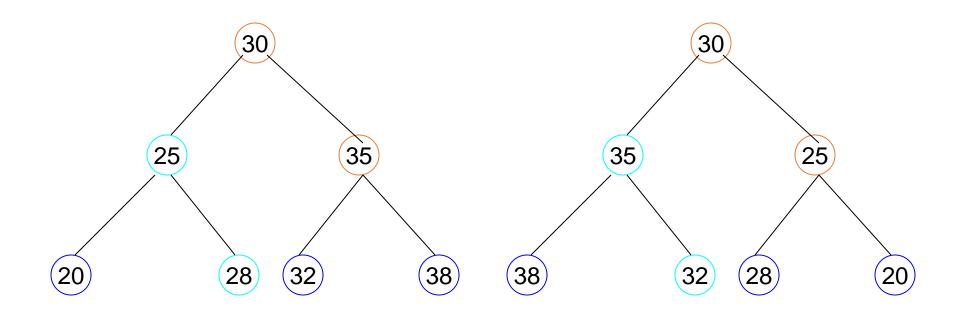

4. Cây phản chiếu

```
void mirror(struct node* node) {
     if (node==NULL) return; //Nếu cây rỗng thì không phải làm gì
     else { //Nếu cây không rỗng
          struct node* temp; //Sử dụng node trung gian temp
           mirror(node->left); //Goi đến cây phản chiếu bên trái
           mirror(node->right);//Goi đến cây phản chiếu bên phải
           temp = node->left; node->left = node->right;
           node->right = temp; //Tráo đổi hai node trái và phải
```


4. Cây phản chiếu

5. Tìm đường đi từ gốc đến lá

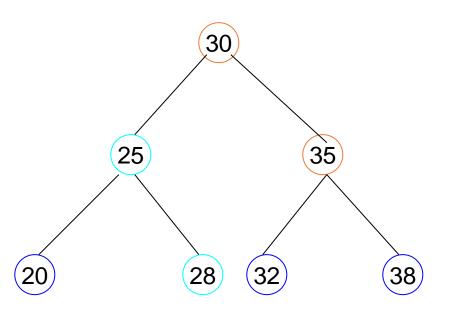
```
void printPathsRecur(struct node* node, int path[], int pathLen) {
      if (node==NULL) return; //Nếu cây rỗng thì không phải làm gì
      path[pathLen] = node->data; pathLen++; //Ghi nhân đường đi bắt đầu từ
gốc
      if (node->left==NULL && node->right==NULL) //Node lá
            printArray(path, pathLen); //Đường đi từ node gốc đến node lá
      else
            printPathsRecur(node->left, path, pathLen);//Ði tiếp sang cây bên trái
            printPathsRecur(node->right, path, pathLen);//Đi tiếp sang bên phải
```

Các bài toán trên cây nhị phân

6. Đếm số node lá trên cây

```
unsigned int getLeafCount(struct node* node) {
      if(node == NULL) //Néu cây rỗng
            return 0; //Số node lá là 0
      if(node->left == NULL &&
                                         node-
>right==NULL) //Nếu cây có một node
            return 1; //Số node lá là 1
      else //Nếu cây có ít nhất một cây con
                           getLeafCount(node-
            return
>left)+ getLeafCount(node->right);
```


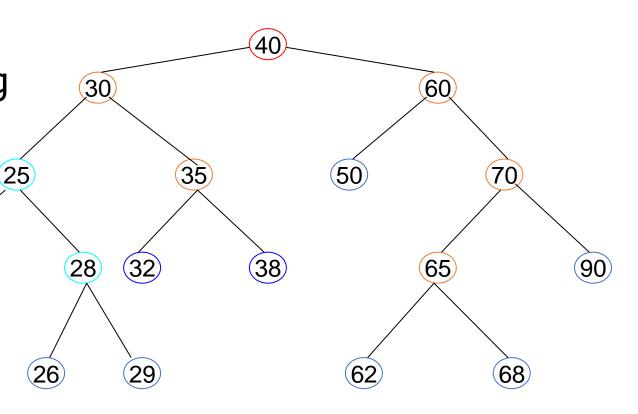
Cây nhị phân thỏa mãn điều kiện:

- Hoặc là rỗng hoặc có một node gốc.

- Mỗi node gốc có tối đa hai cây con.

- Nội dung node gốc lớn hơn nội dung node con bên trái và nhỏ hơn nội dung node con bên phải.

 Hai cây con bên trái và bên phải cũng hình thành nên hai cây tìm kiếm.

Biểu diễn cây nhị phân tìm kiếm

```
Giống như cây nhị phân thông thường.

typedef struct node {

    Item infor; //Thông tin của node
    struct node *left; //Con trỏ sang cây con trái
    struct node *right; //Con trỏ sang cây con phải
} *Tree;
```


Các thao tác trên cây nhị phân tìm kiếm

- 1. Tạo node gốc cho cây.
- 2. Thêm vào node vào cây tìm kiếm.
- 3. Loại bỏ node trên cây tìm kiếm.
- 4. Tìm kiếm node trên cây.
- 5. Xoay trái cây tìm kiếm
- 6. Xoay phải cây tìm kiếm
- 7. Duyệt cây theo thứ tự trước.
- 8. Duyệt cây theo thứ tự giữa.
- 9. Duyệt cây theo thứ tự sau.


```
Khởi tạo cây nhị phân tìm kiếm:
void Init(Tree *T){
     *T=NULL; //Đưa cây T về trạng thái rỗng
Cấp phát miền nhớ cho một node:
Tree GetNode(){
     Tree p;//Khai báo một node kiểu Tree
     p=new node; //Cấp phát miền nhớ cho node
     return (p); //Trả lai node được cấp phát
```


Giải phóng một node p cho cây T

```
void FreeNode(Tree p){
     delete (p); //giải phóng node p
Kiểm tra tính rỗng của cây T
int isEmpty(Tree *T){
     if(*T==NULL) //néu T rồng
           return 1; //trả lại giá trị đúng
     return 0; //trả lại giá tri sai
```


Tạo một node cho cây T

```
Tree MakeNode( Item x){ //x là giá trị node cần bổ sung vào cây
Tree p; //Khai báo một node kiểu Tree
p = GetNode();//cấp phát miền nhớ cho p
p->infor = x; //thiết lập thành phần thông tin cho node
p->left=NULL; //tạo liên kết trái cho node
p->right=NULL; //Tạo liên kết phải cho node
return (p); //trả lại node được tạo ra
}
```


Tìm node có nội dung là x trên cây tìm kiếm T:

```
Tree Search(Tree T, Item x){
      Tree p = T; //p trỏ đến node gốc của cây
      if (p!=NULL) { //néu p không phải là NULL
            if (x < T \rightarrow infor) p = Search(T \rightarrow left, x);
            else p = Search(T -> right, x);
      return(p);
```

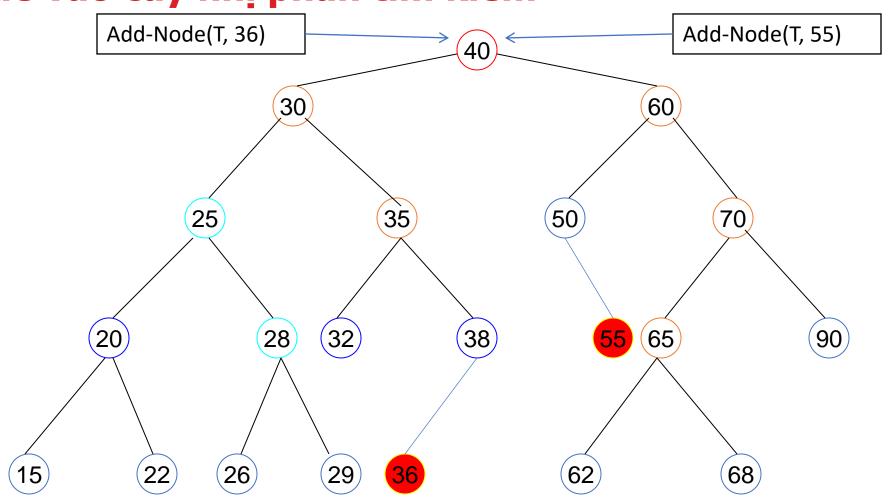

Tìm node có nội dung là x trên cây tìm kiếm T (không đệ qui):

```
Tree Search(Tree T, Item x){
     Tree p = T; //p trỏ đến node gốc của cây
     while (p!=NULL) { //Lặp trong khi p khác NULL
           if (x == p->infor) return (p); //Nếu x trùng với p
           else if (x < p->infor) p = p -> left; //nếu x nhỏ hơn p
           else p = p -> right; // nếu x lớn hơn p
     return(p);
```

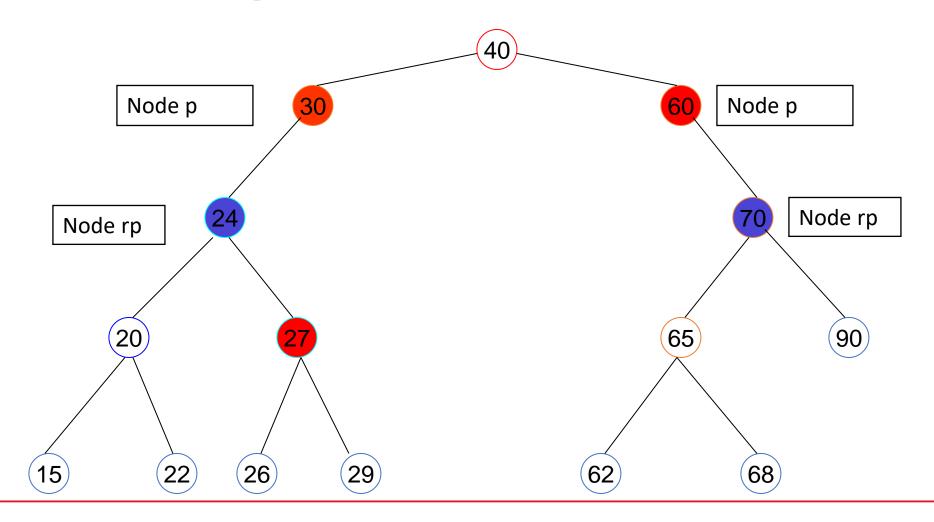

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm

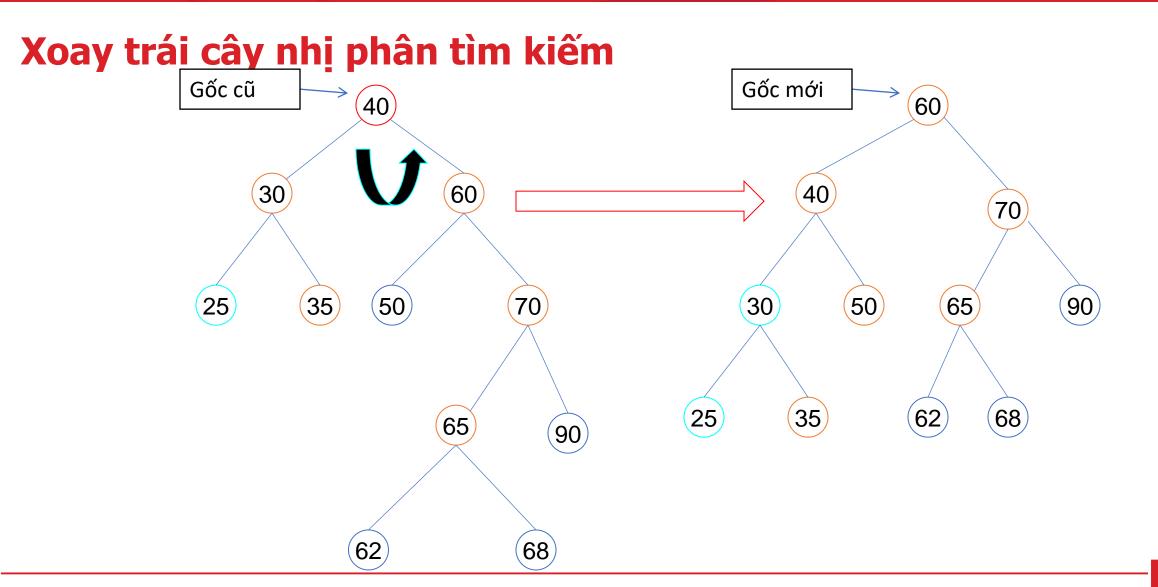

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm

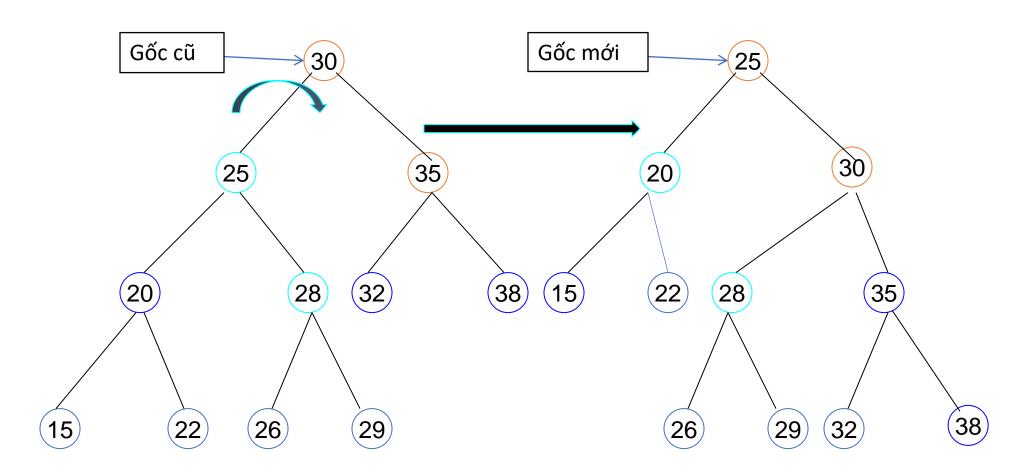

Xoay trái cây nhị phân tìm kiếm

```
Tree RotateLeft (Tree T ) {
Tree p = T; // p trỏ đến node gốc của cây
if (T==NULL)
             <Cây rỗng>;
else if (T -> right == NULL)
             <T không có cây con phải>;
else {
       p = T -> right; //p trỏ đến cây con phải
       T -> right = p ->left; //T trỏ đến node trái của p
       p -> left = T; //Thiết lập liên kết trái cho p
return(p);
```


Xoay phải cây nhị phân tìm kiếm

Xoay phải cây nhị phân tìm kiếm

```
Tree RotateRight (Tree T ) {
Tree p = T; // p trỏ đến node gốc của cây
if (T==NULL)
             <Cây rỗng>;
else if (T -> left == NULL)
             <T không có cây con trái>;
else {
       p = T -> left; //p trỏ đến cây con trái
       T -> left = p ->right; //T trỏ đến node phải của p
       p -> right = T; //Thiết lập liên kết phải cho p
return(p);
```


Khái niệm

Cây nhị phân tìm kiếm tự cân bằng. (Adelson-Velsky and Landis) Cây tìm kiếm cân bằng có tính chất độ cao của cây con bên trái và độ cao cây con bên phải chênh lệch nhau không quá 1. Cho phép ta tìm kiếm, bổ sung, loai bỏ 30 60 node nhanh hơn cây nhị phân thông thường vì độ cao của cây 25 luôn là O(log (n)). 32 38 29

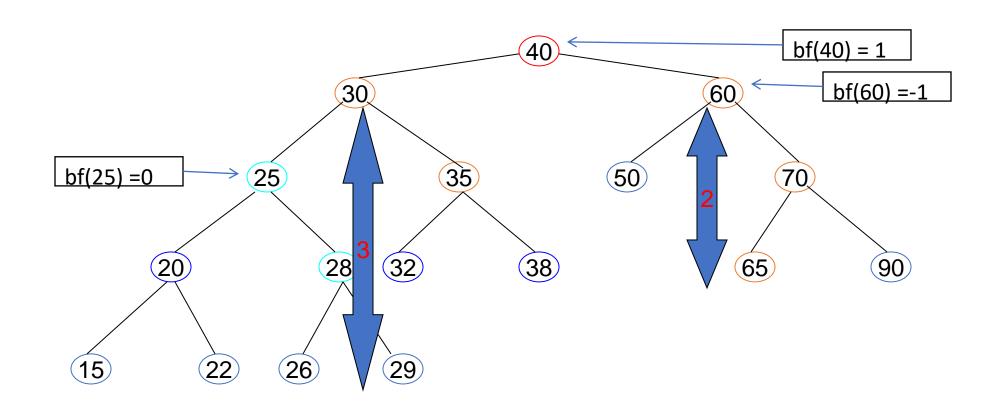
lh(p), rh(p) là chiều sâu của cây con trái và chiều sâu của cây con phải.
bf(p) = lh(p) - rh(p) là chỉ số cân bằng của node p
Các trường hợp:

 $lh(p) = rh(p) \leftrightarrow bf(p) = 0$: node p cân bằng tuyệt đối.

 $lh(p) = rh(p) + 1 \leftrightarrow bf(p) = 1$: node p lệch về phía trái.

 $lh(p) = rh(p) -1 \leftrightarrow bf(p) = -1$: node p lệch về phía phải.

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Bước 1. Thực hiện thêm node w vào cây tìm kiếm giống như cây thông thường.

Bước 2. Đi lên từ nút w và tìm nút không cân bằng đầu tiên. Gọi z là nút không cân bằng đầu tiên, y là con của z đi trên đường từ w đến z và x là cháu của z đi trên đường từ w đến z.

Bước 3. Cân bằng lại cây bằng các phép quay thích hợp tại cây con gốc.

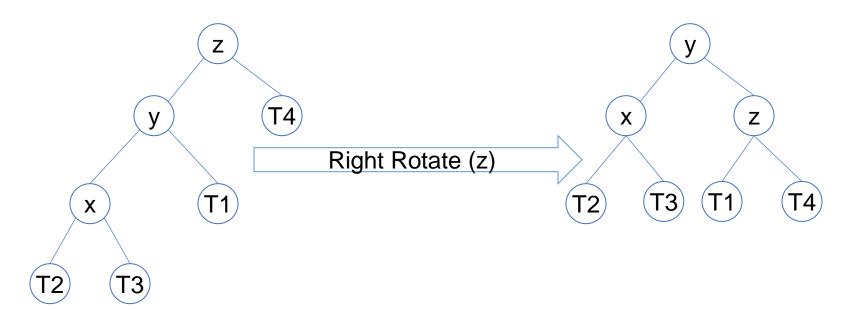

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Giả sử T1, T2, T3, T4 là các cây con gốc z, khi đó các phép cân bằng lại (re-balance) được mô trả như sau:

Trường hợp left-left-case: (Node y là node con trái của z và x là node con

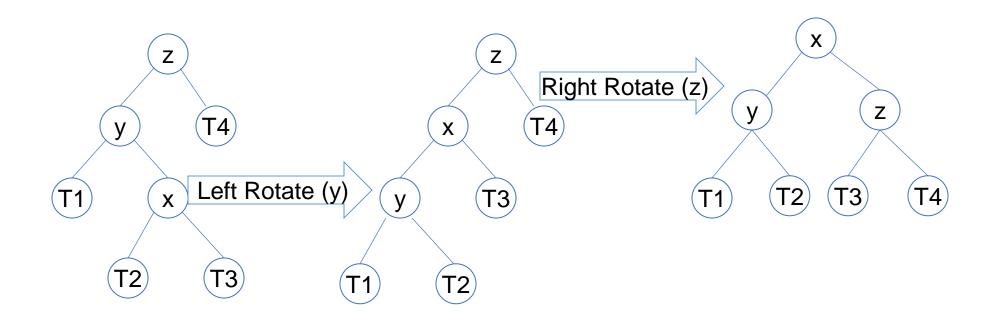
trái của y).

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

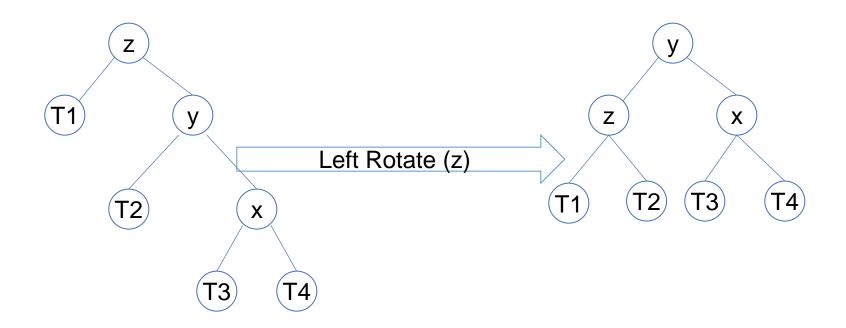
Trường hợp left-right-case: Node y là node con trái của z và x là node con phải của y.

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

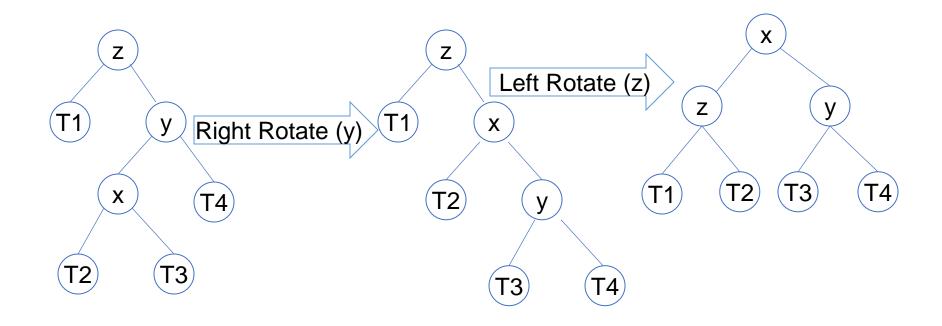
Trường hợp right-right-case: Node y là node con phải của z và x là node con phải của y.

Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Trường hợp right-left-case: Node y là node con phải của z và x là node con trái của y.

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Bước 1. Thực hiện loại node w như cây tìm kiếm thông thường.

Bước 2. Đi lên tìm nút không cân bằng đầu tiên (z). y là cây con có chiều cao lớn hơn của z và x là con có chiều cao lớn hơn của y. Lưu ý rằng các định nghĩa của x và y khác với phần thêm node.

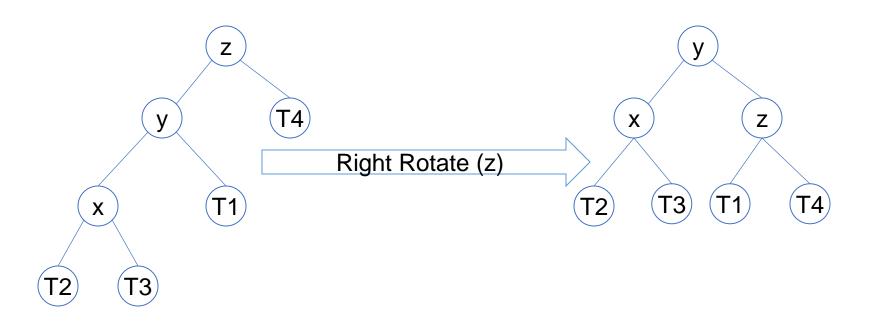
Bước 3. Cân bằng lại cây bằng các phép quay thích hợp.

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Giả sử T1, T2, T3, T4 là các cây con gốc z, khi đó các phép cân bằng lại (re-balance) được mô trả như sau:

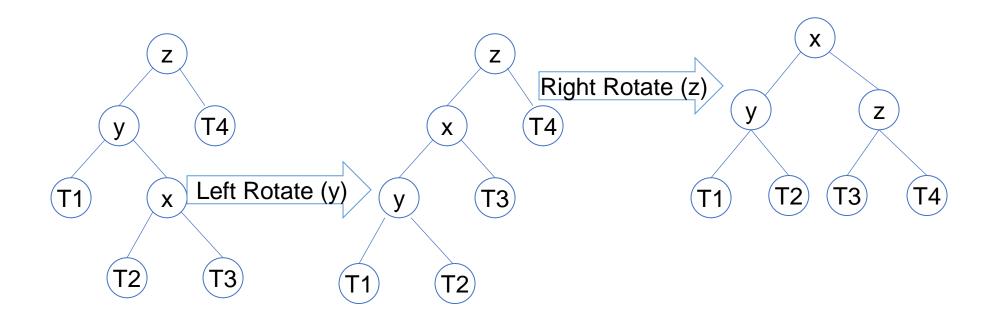
Trường hợp left-left-case: y là con trái của z và x là con trái của y

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

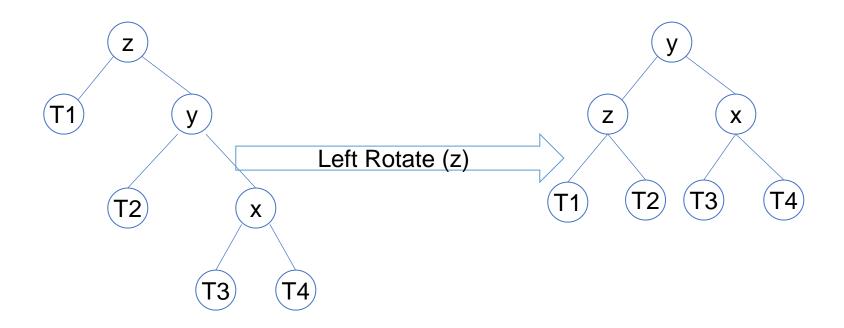
Trường hợp left-right-case: y là con bên trái của z và x là con bên phải của y

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

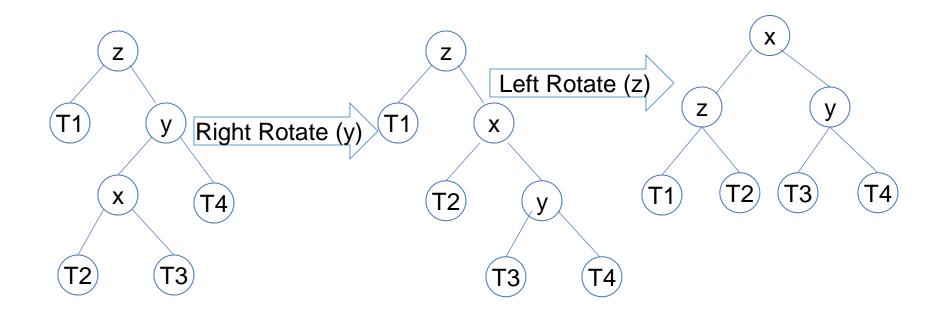
Trường hợp right-right-case: y là con bên phải của z và x là con bên phải của y

Loại node trên cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

Trường hợp right-left-case: y là con bên phải của z và x là con bên trái của y

Cài đặt cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

```
Khai báo node cây AVL:

struct node {

int key;//thành phần dữ liệu

struct node *left; //thành con trỏ đến cây con trái

struct node *right; //thành con trỏ đến cây con phải

int height; // chiều cao cây
};
```


Phép xoay phải (rightRotation)

```
struct node *rightRotate(struct node *y) {
     struct node *x = y->left; //x trỏ đến node bên trái của y
     struct node *T2 = x->right; //T2 là cây con phải của x->right
     //Thưc hiện quay phải tai y
     x->right = y; y->left = T2;
     //Câp nhât lai chiều cao
     y->height = max(height(y->left), height(y->right))+1;
     x->height = max(height(x->left), height(x->right))+1;
     return x;
```


Phép xoay trái (leftRotation)

```
struct node *leftRotate(struct node *x) {
     struct node *y = x->right;
     struct node *T2 = y->left;
     // thưc hiên quay trái
     y->left = x; x->right = T2;
     // cập nhật độ cao
     x->height = max(height(x->left), height(x->right))+1;
     y->height = max(height(y->left), height(y->right))+1;
     // trả lại gốc mới root
     return y;
```


Thêm node vào cây nhị phân tìm kiếm cân bằng

```
struct node* insert(struct node* node, int key) {
     //Bước 1. Thực hiện thêm node trên cây tìm kiếm thông thường
         if (node == NULL) return(newNode(key));
         if (key < node->key) node->left = insert(node->left, key);
         else node->right = insert(node->right, key);
     //Bước 2. Cập nhật độ cao của node trước
         node->height = max(height(node->left), height(node->right)) + 1;
     //Bước 3. Cân bằng cây
         int balance = getBalance(node);
         if (balance > 1 && key < node->left->key) return rightRotate(node);
         if (balance < -1 && key > node->right->key) return leftRotate(node);
         if (balance > 1 && key > node->left->key) {
                   node->left = leftRotate(node->left); return rightRotate(node);
         if (balance < -1 && key < node->right->key) {
                   node->right = rightRotate(node->right);
                   return leftRotate(node);
         return node;
```

THANK YOU FOR YOUR ATTENTION!